[1]अययः,[A] प्रयियासयन्तः,[B] [2]अप्रयाणिः, [3]ययातिः, [4]याता, [5]ययुः, [6]मृगयुः-देवयुः-केवलयुः-ग्रहयुः-मित्रयुः-मन्त्रयुः-अध्वर्युः, [7]यातुः, [8]यामः, [9]यात्रा ।

(1344) "टु याचृ याच्ञायाम्" (I-भ्वादिः-863. द्विक. सेट्. उभ.)

याचकः-चिका, याचकः-चिका, यियाचिषकः-षिका, यायाचकः-चिका ; याचिता-त्री, याचयिता-त्री, यियाचिषिता-त्री, यायाचिता-त्री ; [बलिं वसुधां]

---

1. अयः=शुभावहो विधिः, अयं यातीति **अययः** । 'आतोऽनुपसर्गे कः' (3-2-3) इति कर्तरि कप्रत्ययः ।
2. 'आक्रोशे नञ्यनिः' (3-3-112) इति नञुपपदादस्माद् अनिप्रत्ययः । आक्रोशः=शापः ।
3. "क्तिनि बाहुलकाद् द्विर्वचनम्" इत्यात्रेयः—इति **मा. धा. वृत्तिः** । स्त्रियामेव क्तिनो विधानात् क्तिचस्तु पुँल्लिङ्गेऽपि सद्भावात् क्तिचि, बाहुलकादेव द्विर्वचनमिति ज्ञेयम् ।
4. ताच्छीलिके, औणादिके वा तृनि, रूपमेवम् । स्त्रियाम्, 'न षट्स्वस्रादिभ्यः' (4-1-10) इति ङीब्निषेधः । **याता**=देवरपत्नी ।
5. '**यो द्वे च**' [द. उ. 1-106] इत्युप्रत्यये द्विर्वचने, ङिद्वद्भावेनाकारलोपे च रूपम् । **ययुः**=अश्वमेधीयः, स्वर्गमार्गश्च ।
6. '**मृगय्वादयश्च**' [द. उ. 1-121] इति कुप्रत्यये, आकारलोपे च रूपाण्येतानि । अत्रैव गणे अध्वरशब्दस्यान्तलोपश्च निपातनादेवेति ज्ञेयम् । **मृगयुः**=व्याधः, **देवयुः**=धार्मिकः । **केवलयुः**=मानी । **ग्रहयुः**=ग्रहपतिः, **मित्रयुः**=मित्रवत्सलः, ऋषिविशेषश्च । **मन्त्रयुः**=मन्त्री, **अध्वर्युः**=ऋत्विग्विशेषः । मृगम् आत्मन इच्छतीत्यर्थे 'सुप आत्मनः क्यच्' (3-1-8) इति क्यच्प्रत्यये, 'सनाद्यन्ता धातवः' (3-1-32) इति धातुसंज्ञायाम्, 'क्याच्छन्दसि' (3-2-170) इति उप्रत्यये रूपनिष्पत्तिरपीदृशस्थलेषु नानुपपन्नेति ज्ञेयम् । तथाहि—'**मित्रयुः, संस्वेदयुः, सुम्नयुः**' इतीमानि **काशिकायाम्** एवमेव (3-1-170) साधितानि ।
7. 'कमिमनिजनिगाभापाया—' [द. उ. 1-125] इति तुप्रत्यये रूपमेवम् । **यातुः**=पावकः, मनश्च । राक्षस इति **क्षीरस्वामी** ।
8. औणादिके [द. उ. 7-26] मन्प्रत्यये रूपम् । **यामः**=कालविशेषः ।
9. '**हुयामा—**' [द. उ. 8-84] इति त्रन्प्रत्ययः । **यात्रा**=गमनम्, आचारश्च । अभ्यवहार इति **केचित्** ।

A. 'स सासिः साससूः सासो **येया**येयाययाययः ।' किरातार्जुनीये 15-5.

B. 'अशिश्रवन् आत्ययिकं तमेत्य दूता यदार्थं **प्रयियासयन्तः** ।' भ. का. 3.25.